

OCAK 2019

Takvim ve Öngörüler

- Küresel Ekonomide Yavaşlama Beklentisi Güçleniyor
- Küresel Mali Piyasalar Gelişmelere Çok Hassas
- Brexit'de Düşüm Çözülecek
- Ekonomi Küçülüyor, Enflasyon Düşüyor
- Finansmana Erişimde Sıkıntılar

İçindekiler:

Beklentiler	1
Takvim	2
Öngörüler	3
Bİlgi Yönetimi	4

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

Küresel Ekonomide Yavaşlama Endişeleri

Dünya ekonomisi 2018 yılı ikinci yarısından itibaren ivme kaybetmeye başlamıştır. Ticaretle korumacılık, yükselen siyasi karşıtlıklar, Brexit belirsizliği ve finansal koşullardaki sıkışma ivme kaybına yol açmıştır. 2019 yılında dünya ekonomisinde yüzde 3 ve dünya ticaretinde yüzde 5 büyüme beklenmektedir. Ancak özellikle Çin ekonomisindeki yavaşlama ve mali piyasalardaki sert dalgalanmalar ile küresel ekonomiye dair endişeler artmıştır. Yumuşak iniş senaryosu değişmemiş olmakla birlikte aşağı yönlü riskler birikmeye devam etmektedir.

Küresel Mali Piyasalarda Sert Satışlar

Küresel mali piyasaların dünya ekonomisindeki yavaşlamaya yönelik satış tepkisi ABD merkez bankası FED'in finansal sıkışmayı sürdürme açıklaması sonrası kuvvetlenmiştir. Hisse senedi piyasaları 2018 yılındaki tüm kazançlarını geri vermiştir. Yavaşlama endişesi mali varlıklara yeni fiyatlamalar getirmektedir. Ancak ABD merkez bankası FED'in yeni yılın başında yaptığı açıklamalar ile finansal sıkıştırmada yumuşama işareti vermesi ile mali piyasalarda dalgalanma azalmıştır. Bundan sonra mali piyasalarda yönü büyüme verileri çizecektir.

Brexit Düşümü Çözülecek mi?

2019 yılında küresel ölçekte belirleyici olacak gelişmelerden biri Büyük Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılış şekli olacaktır. Aralık ayında üzerinde uzlaşmaya varılan iki anlaşmayı İngiltere parlamentosu ocak ayında onaylanma şansı oldukça düşük görülmektedir. Onay alınamaması halinde ayrılık süreci anlaşmasız bir ayrılığa doğru sürüklenecektir. Bu senaryo Büyük Britanya ekonomisinde sert küçülme, AB ve dünya ekonomisinde ise yavaşlama etkisi yaratacaktır. Anlaşmasız ayrılık halinde Euro ve Sterlin önemli ölçüde değer kaybedecektir.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Makro Göstergelerde Düzeltme Yaşanıyor

Ekonomide alınan önlemler ve yeni program uygulamaları ile birlikte makro dengelerde düzeltme sürmektedir. Özellikle dış ticaret açığı ve cari işlemler açığı hızla kapanmaktadır. Ancak bu kapanma daha çok ekonomideki küçülmeden kaynaklanmaktadır. İhracat artışı ise yavaşlayarak sürmektedir. Enflasyonda da üretici ve tüketici fiyatlarında gerileme yaşanmaktadır. Bu gerilemede döviz kurlarındaki durağanlaşma kadar geçici indirimlerin katkısı bulunmaktadır. Ekonomik büyüme ise yavaşlama sonrası küçülmeye dönmüştür. 2018 yılının son çeyreğinden sonra yeni yılın ilk çeyreğinde de ekonomide sert bir küçülme yaşanacaktır.

Merkez Bankası'ndan Bol Likidite Ama Yüksek Faiz

TC. Merkez Bankası enflasyon ile mücadele ederken yüksek faiz oranlarını korumaktadır. Enflasyonla mücadele öne çıkmakla birlikte yüksek faizler daha çok döviz kurlarındaki artışı frenlemek için sürmektedir. Yılın

ilk çeyreğinde iki toplantısı olan merkez bankası faizlerde bir indirimde gitmeyecektir. Buna karşın Merkez Bankası genel kurul toplantısını 18 Ocak tarihine çekmiştir. Burada amaç yerel seçimler öncesi Merkez Bankası kararının alınmasıdır. Diğer yandan merkez bankası repo ihaleleri ile piyasaya verdiği likiditeyi önemli ölçüde artırmaktadır. Merkez bankası yerel seçime kadar piyasalara yüksek faiz ile bol likidite sunmaya devam edecektir.

Ekonomiye Destekler Sürüyor

2018 yılında uygulanmaya başlanan birçok destek uygulaması 2019 yılında da devam ettirilmektedir. Öncelikle asgari ücret desteği bir yıl daha sürecektir. Yeni işe alımlardaki destekler de devam edecektir. İşyerlerinde doğalgaz fiyatları yüzde 10 indirilerek enerji maliyetleri hafifletilmiştir. KOBİ alacak sigortası devreye alınmıştır. Makine ve teçhizat alımlarında yıl boyu KDV yüzde sıfır olacaktır. Ayrıca yılın ilk üç ayında otomotiv, konut, beyaz eşya ve mobilya alımlarında ÖTV ve

KDV indirimleri uygulanmaya devam edecektir. Yerel seçime kadar olan süreçte işlerin ivme kaybetmesini önlemek amacıyla destekler artara sürecektir. Ancak bu destekler kalıcı bir iyileşme sağlamaktan uzak olacaktır.

Zorlu Finansman Koşulları Devam Ediyor

Türkiye ekonomisinde makro ekonomik gelişmelerin en önemli belirleyicilerinden biri reel sektörün finansmana erişimidir. Reel sektör için 2018 yılının ikinci yarısında başlayan finansal zorlu koşullar 2019 yılında da devam edecektir. Reel sektör bozulan mali yapıları nedeniyle hem geri ödemeler de zorlanmakta hem de yeni finansman olanaklarına erişememektedir. Mevcut finansman maliyetleri de çok yüksektir. Diğer yandan bankaların da kötü aktifleri artarken, yurtdışında borçlanmada sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu zorlu finansman koşulları içinde reel sektörde kayıplar devam edecektir. Bu da reel sektörün piyasalardaki risklerini daha da artıracaktır.

Ocak 2019 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
	1	2 TÜRKİYE ÇİN AB ARALIK AYI PM İMALAT ENDEKS VERİLERİ	3 TÜRKİYE ARALIK AYI ENFLASYON VERİSİ ABD ARALIK AYI ISM İMALAT ENDEKS VERİSİ	4 ABD ARALIK AYI İŞSİZLİK VERİSİ TÜRKİYE KASIM AYI MOTOLU KARA TAŞIT İSTATİSTİKLERİ	5	6
7 AVRUPA KASIM AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	8	9	10	11 TÜRKİYE KASIM AYI CARİ AÇIK VERİSİ	12	13
14 TÜRKİYE KASIM AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ AVRUPA KASIM AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	15 TÜRKİYE EKİM AYI İŞSİZLİK VERİSİ TÜRKİYE KASIM AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	16 TOMB MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI ABD ARALIK AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ TÜRKİYE ARALIK AYI KONUT SATIŞ VERİSİ	17	18 ABD ARALIK AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ TOMBOLAĞAN ÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANTISI	19	20
21	22 BOJ JAPONYA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	23 TÜRKİYE OCAK AYI TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	24 ECB AVRUPA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	25 TÜRKİYE OCAK AYI REEL KESİM VE SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ TOMB OCAK AYI KAPASİTE KULLANIM Raporu	26	27
28	29	30 FED ABD MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI TÜRKİYE OCAK AYI EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ TOMB ENFLASYON RAPORU	31 TÜRKİYE ARALIK AYI DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ			

Dünya Ekonomik Forumu Küreselleşme 4.0 gündemi ile toplanıyor
 Büyük Britanya Parlamentosu 14 Ocak haftası Brexit anlaşmasını oylayacak
 Suriye'de belirsizlikler artarken, siyasi çözüme için BM ve Astana süreçleri yarıyor
 Yerel seçimlerde tüm adaylar ay sonuna kadar belli olacak, Türkiye genel seçim gibi bir yerel seçime geçiyor

Mali Göstergelerde Öngörüler

Türk Lirası Kırılganlıklara Çok Açık

Küresel mali piyasalardaki dalgalanmalardan aşırı etkilenmeye devam eden Türk Lirasında kırılganlık bir kez daha ortaya çıkmıştır. Türk Lirasına uzun vadeli güven halen zayıftır. Çok yüksek faizler TL'ye geçici bir istikrar kazandırmıştır. Ancak küresel dalgalanmalarda TL en çok değer kaybeden para birimi olmaktadır. Bununla birlikte Türk Lirası üzerinde değer kaybına yönelik dış koşullardan kaynaklanan baskılar kısmen azalmıştır. Buna rağmen Türk Lirasında kalıcı bir iyileşme halen sağlanamamıştır ve değer kavbi baskısı sürmektedir.

Yüksek Türk Lirası Faizlere Devam

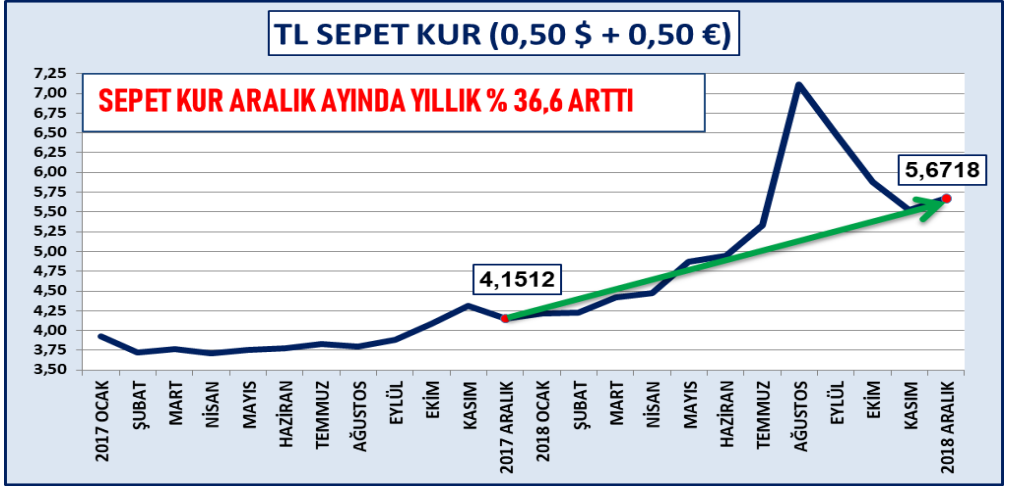
Yüksek Türk Lirası faizler enflasyonla mücadelede çok Türk Lirasının değer kaybını önlemeye yönelik olarak kalmaya devam edecektir. Merkez bankasının yüzde 24 politika faizi önemli bir eşik oluşturmaktadır. TL cinsi kredi faizleri yüzde 27-28 aralığında gerçekleşmektedir. Gösterge tahvil faizi ise yüzde 20 sınırındadır. Faizlerde kalıcı ve hissedilir gerileme ancak enflasyonda kalıcı bir iyileşme ile mümkün olacaktır. Bu da en erken 2019 yılı son çeyreğinde gerçekleşebilecektir. Ondan önce TL faizler yukarı yönlü olmaya devam edecektir.

Emtia Fiyatlarında Gerileme

Küresel ekonomideki yavaşlama endişelerinin artmasına bağlı olarak emtia fiyatlarında gerileme eğilimi kuvvetlenmiştir. 2017-2018 ilk yarısı arasında önemli ölçüde artan emtia fiyatları korumacılık önlemleri ile birlikte 2018 yılı ikinci yarısında gerilemiştir. 2019 yılında da dünya ekonomisindeki yavaşlama ile fiyatlar aşağı yönlü olacaktır. Petrol fiyatlarında ise oynaklık devam etmektedir. Bir yandan yaptırımlar diğer yandan arz ve talebe ilişkin değişen beklentiler ile birlikte petrol fiyatlarında oynaklık sürecektir.

- **Türk Lirası Halen Kırılgan**
- **TL Faizler Seçime Kadar Yüksek Kalacak**
- **Küresel Yavaşlama İle Emtia Fiyatları Zayıflıyor**
- **Euro Dolar Paritesi Brexit Oylamasını Bekliyor**

"Türk Lirası Sepet Kur Durağanlaştı"

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

Ekonomide uygulanan yeni program bozulan makro ekonomik dengelerin iyileştirilmesini hedeflemekte ve bu sürece ekonomide dengeleme adı verilmektedir. Ancak ilave kaynak girişi sağlanmadan uygulanan yeni program iktisadi faaliyetlerde önemli daralmaya yol açmaktadır.

Piyasalara verilen geçici destekler ve indirimler kalıcı bir iyileşme sağlamakta sadece talebi öne çekmekte ve reel sektöre zaman kazandırmaktadır. Yeni programın dış kaynak sağlanmadan sürdürülmesi halinde iktisadi faaliyetlerde küçülme devam edecektir.

Üretim tarafında keskin daralma devam etmektedir. İmalat sanayinde KKO oranı aralık ayında yüzde 74,1 olurken, İstanbul Sanayi Odası PMI verisi 44,2 puan ile daralmanın hızlandığına işaret etmektedir. Özellikle iç siparişlerdeki daralma sanayi üretiminde küçülmeye yol açmaktadır. Yeni yılın ilk çeyreğinde de sanayide önemli küçülme yaşanacaktır.

İnşaat sektöründe mevcut işler ile alınan yeni iş siparişleri son 10 yılın en düşük seviyesine gerilemiştir. Konut satışlarında da düşüş yaşanmaktadır. İnşaat sektöründe firmaların bozulan mali yapıları da sıkıntı yaratmaktadır.

Perakende pazarda yılsonu indirimleri ardından ocak ve şubat aylarında da yoğun bir indirim dönemi devam edecektir. Sabit geliri kesimin ücretlerindeki artışlar perakende harcamaları destekleyecektir. Turizmin canlı olduğu bölgelerde de turist harcamaları perakende sektöre destek verecektir.

Dayanıklı tüketim ürünleri grubunda uzatılan ÖTV ve KDV indirimlerine rağmen otomotiv ve beyaz eşya satışları durağan kalacaktır. Bu ürünlerde yeni yıl fiyatları uygulamaya girecektir. Mobilya sektörü ise indirimlerden olumlu etkilenmeye devam edecektir.

İhracat faaliyetleri de yavaşlamaktadır. Küresel ekonomideki yavaşlama ve talepteki durağanlaşma ihracat artışını sınırlamaktadır. Avrupa Birliği'nde Brexit süreci Türkiye'nin de ihracatını etkileyecektir. İthalatta ise sert düşüş sürecektir. Ekonomideki küçülme ile ithalat talebi daralmaya devam edecektir.

Yeni yıla girerken oluşan bu koşullar içinde reel kesim beklentileri ile tüketici güveni de düşük ve durağan kalmaya devam etmektedir. Destekler reel kesime, ücret artışları ise tüketicilere ancak nefes alacaktır.

2019 yılının ilk çeyrek döneminde iktisadi faaliyetler ve ekonomi küçülecektir. Bu nedenle reel sektör yerel seçimlere kadar olan ilk üç aylık dönemde geçici ve olağanüstü hal bütçesi uygulamalıdır. Bu dönemde varlıkların korunması temel hedef olmalıdır. Kamunun desteklerinden de azami ölçüde yararlanılmalıdır. Yılın geri kalanını ise yılın ilk üç ayındaki gelişmeler ve yerel seçim sonuçları belirleyecektir.

- **İktisadi Faaliyetlerde Küçülme Sürüyor**
- **İmalat Sanayinde Üretim Sıkıntılı**
- **İç Pazarda Talebin Düşük Olduğu Aylara Giriyoruz**
- **Ücret Artışları Talebi Destekleyecek**
- **Yerel Seçimlere Kadar 3 Aylık Geçici Bütçe Uygulanmalı**

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Sergül Sokak Saral Sitesi
C Blok Kat:3 Daire:10
Gayrettepe/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

E-MAİL:
info@esdh.com.tr

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

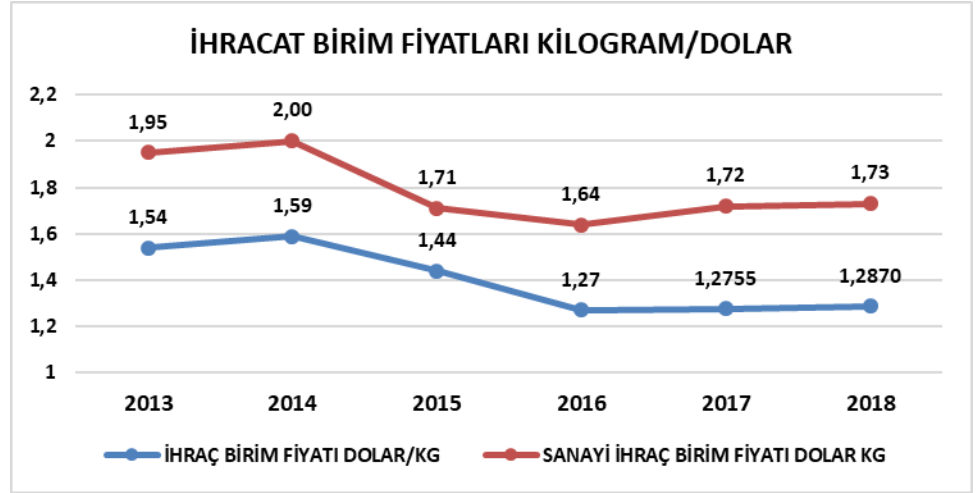
Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Web Adresi

www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi TÜRKİYE İHRACAT BİRİM FİYATLARI

- Türkiye'nin ihracat birim fiyatları 2018 yılında bir önceki yıla göre hemen aynı kalmıştır. 2018 yılında ortalama ihracat birim fiyatı 1,2870 dolar/kg olmuştur. Sanayi mali ortalama ihracat birim fiyatı ise 1,73 dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye son yıllarda daha yüksek katma değerli ve daha yüksek birim fiyatlı ihracat yapmayı hedeflemektedir. Ancak henüz bunu sağlayabilmiş değildir. Tam tersine son üç yıldır ortalama fiyatların durağanlaştığı görülmektedir.
- 2017 ve 2018 yıllarında küresel pazarlardaki canlı talebe ve genel olarak ticarete konu olan mal fiyatlarındaki artışa karşın Türkiye'nin birim ihracat fiyatları aynı kalmıştır.
- 2018 yılının özellikle ikinci yarısında ise iç piyasada yaşanan daralmaya bağlı olarak Türk ihracatçıları yurtdışında fiyat rekabetine girmişler ve ihracat fiyatlarını düşürmüşlerdir. Bu da yıl genelindeki ortalama fiyatları aşağı çekmiştir.

TEMEL GÖSTERGELER

	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Dolar/TL	4,0472	4,4889	4,5690	4,9087	6,5616	6,0010	5,5080	5,1663	5,2905
Euro/TL	4,9005	5,2525	5,3188	5,7560	7,6566	6,9631	6,2486	5,8784	6,0530
Euro/Dolar	1,2079	1,1693	1,1683	1,1691	1,1604	1,1605	1,1312	1,1320	1,1470
MBPpolitika Faizi %	8,00	16,50	17,75	17,75	17,75	24,00	24,00	24,00	24,00
Gösterge Tahvil Faizi %	14,29	17,47	19,25	20,78	26,73	25,82	24,42	20,26	19,73
Cari Açık Yıllık Milyar \$	57,3	58,1	57,4	55,0	52,3	46,0	39,4		
TÜFEYıllık %	10,85	12,15	15,39	15,85	17,90	24,52	25,24	21,62	20,30
Toplam Krediler Milyar TL	2.282,6	2.417,5	2.406,4	2.466,4	2.772,0	2.655,5	2.549,8	2.452,0	2.461,8
Brent Petrol Varil Dolar	74,69	77,56	79,23	74,21	77,71	82,73	75,47	59,46	53,80
Dow Jones Endeksi	24.163	24.416	24.271	25.415	25.965	26.458	25.116	25.538	23.327
BST-100 Endeksi	104.283	100.652	96.520	96.952	92.723	99.957	90.201	95.416	91.270